

PRESENTATIE VAN DE GIDS VOOR HET BEHEER VAN BOUW- EN SLOOPAFVAL

1. INLEIDING

De gids voor het beheer van bouw- en sloopafval is een publicatie van het BIM die bestemd is voor de bouwsector. Hij wil een praktisch werkinstrument zijn dat op de bouwplaats bijdraagt tot een milieuvriendelijk beheer van bouw- en sloopafval.

Het is de derde uitgave van de gids, die in 1995 voor het eerst werd gepubliceerd.

Sinds de editie 2000 zijn wetgevingen bijgewerkt, meer in het bijzonder met nieuwe regelgevingen over asbest en bodemsanering. Op het economische vlak wijst de nieuwe uitgave opnieuw op een algemene stijging van de kosten voor storten en verbranding, terwijl de prijzen voor breken en recycling gelijk gebleven of gedaald zijn. Sorteren en nuttige toepassing zijn vandaag dan ook nog lonender dan voorheen, wat we in het kader van het milieubeleid alleen kunnen toejuichen. De adressenlijsten hebben opnieuw belangrijke wijzigingen ondergaan: ondernemingen werden geschrapt omdat zij de betrokken activiteit niet meer uitoefenden, anderzijds zijn er nieuwe ondernemingen of firma's met gewijzigde activiteiten toegevoegd. Sociaal economische ondernemingen ten slotte stellen nieuwe alternatieven voor, zoals de ontmanteling van gebouwen om het hergebruik van een aanzienlijke hoeveelheid materialen mogelijk te maken.

Deze infofiche vat de diverse hoofdstukken van het werkstuk samen.

2. WETGEVINGEN

MILIEUVERGUNNING

Dit punt geeft een overzicht van de Brusselse eisen inzake milieuvergunningen. Een milieuvergunning of -verklaring is nodig om bepaalde zogeheten ingedeelde inrichtingen in exploitatie te nemen. Zij is een toestemming om werkplaatsen, machines, uitrusting te gebruiken voor een bepaalde duur en onder bepaalde voorwaarden die worden opgelegd om de nadelen van ingedeelde inrichtingen voor de burens te verminderen en het naast elkaar bestaan van industriële, ambachtelijke en commerciële activiteiten enerzijds, en van de buurt anderzijds, mogelijk te maken.

De gids bevat de lijst van de ingedeelde inrichtingen waarop een werf betrekking kan hebben en legt de lezer de diverse procedures en termijnen uit, afhankelijk van de klasse van de inrichting (1a, 1b, 1c, 2 of 3).

BRUSSELS RECHT INZAKE AFVALSTOFFEN

Tot de belangrijkste besluiten en regelgevingen betreffende de preventie en het beheer van bouw- en sloopafval die in de gids worden vermeld, behoren:

- o besluit van 16 maart 1995 van de Brusselse Hoofdstedelijke regering, dat de aannemer verplicht tot het recyclen van puin, hier gedefinieerd als de steen- en zandfractie van het bouwafval bij constructie of afbraak.

- ministeriële omzendbrief van 9 mei 1995 betreffende het hergebruik van puin in wegenbouw- en infrastructuurwerken. Deze omzendbrief vult het typebestek 150 aan en staat het gebruik van gerecycleerd materiaal toe voor diverse toepassingen, rekening houdend met de technische voorwaarden.
- de besluiten met betrekking tot het beheer van gevaarlijk afval, pcb's en gebruikte oliën en het "Registerbesluit" die de lijst bevatten van de gevaarlijke afvalstoffen, hun verwijderingsvoorwaarden (werken met een erkende verwijderaar) en de informatieverplichting (bijhouden van een verplicht register door de afvalproducent).
- Het besluit van de Brusselse hoofdstedelijke regering van 10 april 2008 die bepaalt dat asbest uit een gebouw moet worden verwijderd vóór het wordt gesloopt. Het schrijft bepaalde voorzorgsmaatregelen voor inzake de behandeling, de opslag, de verpakking en het beheer van asbestafval, alsook informatie die aan de bevoegde overheden (BIM en gemeente) moet worden verstrekt vóór en tijdens de werkzaamheden. Het bepaalt ook dat iedere aanvraag voor een milieuvergunning en een milieuverklaring met betrekking tot een asbestverwijderingswerf vergezeld moet gaan van een asbestinventaris overeenkomstig de type-inventaris in bijlage 1 van het besluit.

RECHT INZAKE BODEM EN GRONDWATER

Het gaat om een opsomming van de ordonnanties en wetten die van toepassing zijn op de bescherming van bodem en grondwater, en van hun praktische gevolgen. Meer in het bijzonder de verplichting om, overeenkomstig de ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigende bodems, een bodemverontreinigingsstudie, het zogeheten "verkenkend bodemonderzoek", uit te voeren wanneer bepaalde omstandigheden zich voordoen, bijvoorbeeld de verkoop van een grond waarop zogeheten risicoactiviteiten zijn gevoerd of bij stopzetting van de risicoactiviteit of na een ongeval waarbij de bodem of het grondwater werd verontreinigd, of nog bij toevallige ontdekking van een dergelijke verontreiniging, een situatie die zich kan voordoen tijdens bepaalde bouwwerkzaamheden.

3. OPLOSSINGEN VOOR DE NUTTIGE TOEPASSING VAN DIVERSE SOORTEN AFVALSTOFFEN

INLEIDING

Overeenkomstig het principe van de hiërarchie voor het afvalbeheer worden de volgende circuits gedefinieerd:

- de preventie berust op een intelligente en aangepaste keuze van materialen om verspilling van grondstoffen te voorkomen, de afvalhoeveelheid te beperken en elke productie van afvalstoffen met gevaarlijke kenmerken te vermijden;
- de nuttige toepassing omvat de voorbereiding op hergebruik, recyclage en energetische valorisatie; bepaalde materialen kunnen worden hergebruikt na reiniging, herstelling en controle (straatstenen, bakstenen, houtwerk, herstelling van een deur, trap, ...); recycling is de verwerking van afvalstoffen tot secundaire grondstoffen (metalen, glas, kunststof, ...). Puin kan in een breekinstallatie verwerkt worden tot kwaliteitsmaterialen. Het gebruik van puin is aangewezen in ophogingen in onderfunderingen, in funderingen in steen, al dan niet gestabiliseerd met cement, in mager beton, in bitumineuze wegverharding en bij betegeling. Bij energetische valorisatie kan een al dan niet aanzienlijk deel van de door verbranding van brandbaar afval geproduceerde energie worden teruggewonnen;
- verwijdering bestaat uit verbranding zonder energierugwinning en/of storten.

De nuttige toepassing kan worden aangemoedigd door middel van premies en financiële incentives. In de inleiding van het hoofdstuk stelt de gids de belangrijkste financiële steunmaatregelen voor die beschikbaar zijn, zoals bijvoorbeeld de premies die Val-I-Pac betaalt aan vennootschappen die hun recycleerbaar verpakkingsafval sorteren (tot € 50/t of € 110/jaar voor een container van 8 m³). Recovynyl kent financiële incentives toe voor de recycling van pvc-afval via een netwerk van inzamelbedrijven die deelnemen aan het systeem.

Nieuwe initiatieven, zoals selectief slopen door de sector van de sociale economie, of nieuwe recyclingtechnologieën voor bitumineuze vliezen, worden eveneens ontwikkeld om verbranding of storten te beperken. Diverse Europese projecten (Appricod, Irma) voerden experimenten uit met betrekking tot de recycling van bouw- en sloopafval.

SORTEREN OP DE BOUWPLAATS, CONTAINERS EN BIG BAGS

Al deze systemen maken het mogelijk puin, hout, kunststof, gevaarlijk afval en ander afval van renovatie-, afbraak- of bouwwerven te sorteren. Volumes, prijzen en huursystemen voor deze houders worden voorgesteld in de gids. Voor elk van de volgende fracties worden de mogelijkheden voor hergebruik, recycling, nuttige toepassing en verwijdering praktisch en nauwkeurig beschreven, met een vergelijking van de prijzen voor de diverse verwerkingsscenario's:

- puin;
- hout;
- metaal;
- glas;
- kunststoffen;
- papier en karton;
- groenafval.

Ook het acceptatiebeleid van de valorisatiecentra wordt toegelicht.

4. MILIEUVRIENDELIJK VERWIJDEREN

Dit hoofdstuk beschrijft de verbanden tussen het leefmilieu en de methoden om bouw- en sloopafval te verwijderen. En herinnert eraan dat storten niet alleen verontreinigend is (geurhinder, lucht- en bodemvervuiling, verontreiniging van het grondwater, ...), maar dat verwijdering ook leidt tot permanente ontginning en aanwending van grondstoffen in plaats van ze te recyclen. Het is dus belangrijk nieuwe oplossingen te introduceren en de circuits voor nuttige terugwinning uit te bouwen. Te meer omdat de prijs voor het storten de voorbije jaren fors gestegen is en de stortplaatsen (of CET – Centre d'Enfouissement Technique in het Waals gewest) mettertijd alleen nog eindafval zullen aanvaarden en zij in aantal afnemen.

Het beheer van gevaarlijk afval staat eveneens rechtstreeks in verband met het milieu. In het algemeen verplicht de regelgeving de houder van gevaarlijke afvalstoffen deze stoffen hetzij zelf te verwijderen (waarbij diverse wettelijke bepalingen moeten worden nageleefd), hetzij ze af te geven aan een verwijderaar die erkend is door de Minister van Leefmilieu. De erkende verwijderaar gaat over tot de valorisatie of de verwijdering van het gevaarlijk afval in omstandigheden die zo milieuvriendelijk mogelijk zijn.

De wetgeving verbiedt het mengen van gevaarlijke afvalstoffen, gebruikte olie, ... met andere materialen, substanties of afvalstoffen tijdens hun verwijdering. De opslagvoorwaarden zijn gereguleerd, en een milieuvergunning kan nodig zijn (meer in het bijzonder als men meer dan 60 liter gebruikte olie opslaat). Uit economisch oogpunt is het ontzettend belangrijk gevaarlijk afval gescheiden van andere afvalstoffen ter inzameling aan te bieden. Anders wordt het geheel als gevaarlijk afval beschouwd, en aan de bijbehorende hogere beheerskosten onderworpen. Al deze aspecten worden besproken in dit derde hoofdstuk.

Aan het einde van het hoofdstuk wordt asbest onder de loep genomen en krijgt de aannemer informatie over een optimaal asbestbeheer in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving.

Ten slotte worden enkele alternatieven voor het gebruik van schadelijke producten voorgesteld:

- natuur- of betonnen leien, klei- of betonnen dakpannen;
- kalk, betontoeslagstoffen, dierlijke of plantaardige lijm, lijnoliekit, verf en vernis op waterbasis (acryl, vinyl, ...), ontkistingsolie op plantaardige basis;
- isolatiemateriaal in kunstvezels, synthetische isolatie of plantaardige isolatie.

5. WEGEN- EN WONING- EN UTILITEITSBOUW

Deze twee hoofdstukken bevatten een vergelijking tussen de organisatievormen van een bouwplaats op basis van het afvalbeheer (verwijdering versus nuttige toepassing). Voor elke fase in ieder scenario wordt de prijs geëvalueerd. Parameters zoals de afstand tussen de bouwplaats en het breekcentrum worden eveneens in overweging genomen. De resultaten tonen aan dat, voor een gemiddelde werf, een optimaal afvalbeheer een financiële besparing van 1 500 euro kan opleveren.

6. ADRESSENLIJST

Het laatste hoofdstuk bevat een lijst met adressen van ondernemingen die actief zijn in de sector van het bouw- en sloopafval. Naargelang van het geval zijn ze actief op het grondgebied van het BHG, op het BHG en de provincies Vlaams- en Waals-Brabant of op het volledige Belgische grondgebied.

